

staf van goed gehonoreerde functionarissen en zoveel geld voor de propaganda dat je overal kunt optreden. Jij wordt hoofdredacteur, rijkspropagandaleider, lid van de rijksraad, kortom: jij leidt de zaak zoals altijd, alleen: ik, Alfred Haighton, treed van die dag af als algemeen leider op.¹

Smit ging op dat voorstel in. Een extra-nummer van *De Bezem* bevatte de mededeling dat 'de eerste fascist en de eerste nationaal-socialist van Nederland elkander thans . . . gevonden' hadden. Zij zouden de Nederlandse 'Augias-stal' reinigen: 'Een leger parasieten, vaak van vreemden bloede, moet verjaagd, zo niet verdelgd'.²

De samenwerking duurde nog geen vier maanden: begin augustus '33 werd Smit, terug van een propagandareis onder de Nederlanders in Duitsland, door Haighton ontslagen. Het partijtje splitste zich. Haighton vond voor zijn helft een nieuwe stroman, Anton F. Schouten, later privésecretaris van de petroleummagnaat Sir Henry Deterding. De andere helft bleef Smit en Smit bleef Hitler trouw – tot deze laatste, zomer '34, een bloedbad aanrichtte onder de leiding van de Duitse SA. Smit ging twijfelen en toen hij in maart '36 van een communistisch vluchteling, Emil Schulz, hoorde wat zich in werkelijkheid in het Derde Rijk afspeelde, liet hij onder de titel *Führung, de doden klagen u aan!* een brochure verschijnen die van het aanbeden idool niet veel over liet. Verdacht van 'belediging van een bevriend staatshoofd' werd Smit korte tijd in hechtenis gehouden, de Haagse politie nam het manuscript van zijn brochure in beslag. Dat lag nog bij die politie toen de Duitsers in mei '40 ons land bezetten. Nu waren zij het die Smit in Den Haag oppakten, Schulz arresteerden zij in Brussel. Deze laatste werd onthoofd, Smit, 's lands 'eerste nationaal-socialist' zat twee jaar gevangen, werd in mei '44 opnieuw opgepakt en verbleef tot de bevrijding in diverse concentratiekampen.³

Terug naar '32 en terug naar de Joode.

Door Haighton verstoten, richtte ook hij een eigen partij op die in april '33 als Nationaal-Socialistische Partij aan de Kamerverkiezingen deelnam en het zowaar tot ruim 2000 stemmen bracht. Zoals wij al vermeldden, had ook de Joode vooral getracht, een aanhang op te bouwen onder de in Duitsland levende Nederlanders. Hij had daar nogal succes mee, tot enkelen hunner genoeg van hem kregen als leider. Zij maakten zich los van hem: de Joode

¹ B. Smit: 'De ontwikkeling van het nationaal-socialisme in Nederland en mijn aandeel in deze', p. 9. Ruim zeven jaar later beweerde Haighton in een brief aan Seyss-Inquart (22 juli 1940, Doc I-621, map a) dat het voorstel tot samengaan van Smit afkomstig was. Smit's versie lijkt plausibeler. ² *De Bezem*, 29 april 1933.

³ B. Smit: 'De ontwikkeling van het nationaal-socialisme in Nederland en mijn aandeel in deze', p. 18-21.